

ЦВЕТЪТ НА МАГИЯТА

АО

**TERRY PRATCHETT
THE COLOUR OF MAGIC**

© Terry Pratchett 1983

First published by Colin Smythe Ltd, Great Britain

cover illustration copyright © Josh Kirby

DISCWORLD® is a trade mark registered by Terry Pratchett

All rights reserved.

Тази творба е художествено произведение. Описаните имена, персонажи, места и случки са продукт на въображението на автора. Всички изказвания, случки, описания, информация и материали от всякакъв друг вид, съдържащи се в произведението, са само и единствено с цел забавление и не трябва да се разчита на тяхната точност, нито да бъдат правени опити да бъдат възпроизведени, тъй като това може да доведе до наранявания. Всички права запазени. Никаква част от тази книга не може да бъде ползвана или възпроизвеждана без изричното знание и писменото позволение на издателя.

ЦВЕТЪТ НА МАГИЯТА

© Архонт – О, 2023

Всички права запазени.

Автор: © Тери Пратчет

Илюстрации: © Джош Кирби

Превод: © Владимир Зарков

Редактор: Лилия Анастасова

Коректор: Николай Генев, Ива Анастасова

Предпечат: Студиото на А

Издател: Архонт – О

Английска, второ издание

ISBN 978-954-422-150-8

ТЕРИ ПРАГЧЕТ

**ЦВЕТЪТ
НА МАГИЯТА**

София, 2023

ЦВЕТЪТ НА МАГИЯТА ПРОЛОГ

В едно далечно и маловажно съчетание от измерения, обречено на неподвижност, кълвящите се звездни мъгли трепкат и се разкъсват...

Вижте...

Великата костенурка А'Туин се приближава към нас, плувайки бавно в междузвездния пролив. По тромавите ѝ крайници лепне водороден скреж, огромната древна коруба е надупчена от метеоритни кратери. С очи като океани, покрити със секрет и астероиден прах, Тя се вира в своята цел.

С мозък, по-голям от град, Тя мисли с мудността на праисторическо чудовище единствено за товара.

Разбира се, по-голямата част от този товар се пада на Берилия, Тубул, Големия Т'Фон и Джеракийн – четирите грамадни слона, върху чиито широки и загорели от звездните лъчи гърбове се крепи дискът на света, украсен като с огромен гирлянд от дългите струи на водопада по огромната си периферия, под светлосиния свод на небесата.

Досега астропсихологията не е успяла да открие за какво мислят те.

Великата костенурка е била само хипотеза до деня, в който обитателите на малкото и загадъчно кралство Крул, чиито най-близки до Ръба планини се подават над Водопада, изградиха подежник с макара на самия край на най-стръмната канара. Спуснаха неколцина наблюдатели отвъд Ръба в месингов съд с кварцови прозорци, за да надникнат през пелената от мъгла.

Тези първи астрозоолози, които след дългото си поклящане в съда бяха изтеглени обратно горе от многобройни отряди роби, можаха да споделят при завръщането си сведения за формата и природата на А'Туин и слоновете, но това не изясни някои фундаментални въпроси за същността и предназначението на вселената.

Например какъв всъщност е полът на А'Туин? Този жизненоважен въпрос, обясняваха все по-авторитетно астрозоолозите, нямаше да получи отговор, докато не бъде построен по-голям и по-могъщ подежник за съд, който да проникне в дълбините на пространството. А дотогава можеха да разсъждават само за познатата част от космоса.

Например появи се теория, че А'Туин идва отникъде и завинаги ще продължи с еднообразно пълзене или равномерен ход за никъде. Тази теория имаше привърженици сред по-академично настроените умове.

Според друга версия, предпочитана от онези с религиозна нагласа, А'Туин пълзи от Месторождението към Времето на чифтосването

подобно на всички останали звезди в небето, очевидно също носени от гигантски костенурки. След пристигането си ще се съешат кратко и страстно за пръв и единствен път, а от това огнено сливане ще се родят костенурки, които ще понесат нов вид светове. Тази хипотеза беше известна като „Големия взрив“.

Така се случи, че един млад космохелонист от привържениците на „Равномерния ход“, изпробвайки нов телескоп, с който се надяваше да измери точно албедото в дясното око на Великата А’Туин, в тази съдбовна вечер се оказа първият страничен наблюдател, забелязал как димът от пожара в най-стария град на света се издига откъм Главината.

По-късно през нощта той толкова се съсредоточи в изследванията си, че съвсем забрави за това. Все пак беше първият.

Имаше и други...

ЦВЕТЪТ НА МАГИЯТА

Пожарът бушуваше из разделения на две град Анкх-Морпорк. Там, където близваше Магъосническият квартал, гореше в синьо и зелено, а в краищата му се влитаха странни искри от осмия цвят – октарина. Щом напредващите му пламъци проникнеха във варелите и складовете с масла по цялата Търговска улица, избухваше поредица от пламтящи фонтани и взривове. По улиците на парфюмерите гореше с приятен аромат. Докоснеше ли балите с редки изсушени билки в хранилищата на дрогерите, хората полудяваха и започваха да разговарят с Бог.

Вече целият център на Морпорк пламтеше, а по-богатите и видни граждани от Анкх на отсрещния бряг геройски се справяха с положението, като трескаво рушаха мостовете. Дори и корабите по пристаните на Морпорк – натоварени със зърно, памук и дървесни трупи, намазани със смола – горяха весело и когато кейовете им се превръщаха в пепелища, прекосяваха река Анкх с отлива и носейки се подобно на давещи се светулки към морето, подпалваха крайбрежни палати и беседки. Искрите се разпиляваха с ветреца и падаха далеч отвъд реката в затулени градини и отдалечени плевни.

Димът от избухналия пожар се издигаше на километри в изваян от вятъра стълб, който се виждаше отвсякъде в света на Диска.

Откъм прохладното тъмно възвишение на двайсетина километра, където двама души наблюдаваха с интерес, гледката несъмнено беше внушителна.

По-високият, който се облягаше на меч, съвсем мъничко по-къс от среден на ръст мъж, отхапваше от пилешка кълка. Ако у този човек не се долавяше остър ум, някой би могъл да го помисли за варварин от пустошта около Главината.

Спътникът му беше доста по-нисък и увит от главата до петите в кафяво наметало. По-късно, когато ще се размърда, ще се види с каква котешка пъргавина се движи.

През последните двайсетина минути двамата не бяха разменили нито дума, ако не се брой краткият и завършил безрезултатно спор дали един особено мощен взрив е бил в склада за масла на митницата, или в работилницата на Керибъл Заклинателя. Заложиха пари на този факт.

Едрият мъж приключи с оглозгването на кокала и го захвърли в тревата с печална усмивка.

– Няма ги вече всички онези тесни улички – промълви. – Харесваха ми.

– И всичките съкровищници – каза ниският и добави замислено: – Питам се дали и скъпоценните камъни горят? Разправят, че били като въглищата.

– Толкова злато да се топи и да се стича в канавките – продължи високият, без да го слуша. – И всичкото вино да кипне в бъчвите.

– Имаше плъхове – отбеляза спътникът му с наметалото.

– Плъхове, вярно.

– Не беше място, където да се застояваш през летните жеги.

– И това си е вярно. Човек обаче не може да не почувства... дори за миг... – Гласът му заглъхна, но той бързо се ободри. – На стария Фредор в „Пурпурната пиявица“ дължахме осем сребърника.

Ниският кимна.

За известно време, докато нова вълна от взривове прокараваше червена линия в дотогава тъмен квартал на най-големия град в света, те мълчаха. После едрият се размърда.

– Невестулко...

– Да?

– Чудя се кой ли го запали?

Дребничкият майстор на меча, известен с прозвището Невестулката, нищо не каза. Наблюдаваше пътя в яркочервеното зарево. Малцина идваха от там, защото Деосилската порта беше сред първите, рухнали в дъжд от нажежена до бяло жарава.

По пътя се зададоха двама души. Зрението на Невестулката винаги се изостряше в мрака. Той различи силуетите на двама конници и някаква ниска твар зад тях. Несъмнено някой богат търговец бягаше със съкровищата си, които бе успял да спаси в бързината. Невестулката сподели предположението си със своя спътник, който въздъхна.

– Никак не ни подхожда да се държим като разбойници по пътищата, но както и ти каза, настанаха тежки времена, а тази нощ не ни чакат меки постели.

Хвана по-удобно меча си и когато първият конник ги доближи, изскочи на пътя с вдигната ръка, а на устните му беше изписана пресметнатата усмивка – и успокояваща, и заплашителна.

– Да ме прощавате, господине... – започна той.

Ездачът дръпна юздата на коня и отметна качулката от главата си. Едрият мъж видя лице, покрито с белези от повърхностни изгаряния и осеяно със снопчета опърлена брада. Дори веждите липсваха.

– Я се разкарай – каза конникът. – Ти си Бравд от земите край Главината*, нали?

* Може би е време да споменем нещо за формата и космологията на системата на Диска.

Разбира се, има две основни посоки – към Главината и към Ръба. Но понеже самият Диск прави едно пълно завъртане за осемстотин дни (за да се разпределя тежестта му справедливо върху четирите крепящи го дебелокожи, ако се вярва на Рефоргул от Крул), има и две второстепенни посоки – по въртенето и обратно на въртенето.

И тъй като орбитата на мъничкото светило на Диска е постоянна, докато величавият плосък свят се върти бавно под него, лесно е да стигнете до заключението, че годината тук се състои не от четири, а от осем сезона. Летата са периодите, когато слънцето изгрява или залязва при най-близката точка на Ръба, а зимите – времето, когато изгрява или залязва при точка, отстояща на деветдесет градуса по Периферията.

Бравд осъзна, че е загубил инициативата.

– Просто се махни, става ли? – продължи конникът. – Нямам никакво време да се разправам с теб, ясно? – Огледа се и добави: – Това важи и за твоето противно приятелче, където и да се спотайва.

Невестулката пристъпи към коня и се взря в раздърпания човек.

Затова в земите около Кръглото море годината започва на Прасоколеда, минава през Първа пролет, стига до първия си средлетен ден (навечерието на Деня на малките богове), последван от Първа есен, и ето я Повторна зима, наред която е Жестокоден (наричат я още Зима по вретеното, защото тогава слънцето изгрява по посока на въртенето). Идва ред на Втора пролет, следвана по петите от Лято номер две, а отминалите три четвърти от годината бележи Нощта на всеобща отмора – единствената в годината, която според преданията вещиците и заклинателите прекарват в леглата си. После падащите листа и скрежните нощи се понасят към Зима срещу вретеното и Нова прасоколеда, сгушила се като замръзнала скъпоценност в сърцето ѝ.

И понеже слабичкото слънце никога не огрява отблизо Главината, земите там са сковани от вечни ледове. Ръбът пък е богат на слънчеви острови и приятно топли дни.

Разбира се, седмицата на Диска има осем дни, а светлинният ѝ спектър – осем цвята. На Диска осем е число с твърде голямо окултно значение и никога в никакъв случай не бива да бъде изричано от магьосник.

Не е съвсем ясно защо всичко трябва да е точно така, но поне обяснява донякъде защо на Диска не толкова почитат боговете, колкото ги проklinат.

– Я, това май е магьосникът Ринсуинд? – уж се зарадва, но запомни вида на магьосника, за да си отмъсти, като му дойде времето. – Стори ми се, че познах гласа.

Бравд се изплю и прибра меча си в ножницата. Безсмислено беше да си губи времето с магьосници, защото те почти никога нямаха богатства.

– Доста голяма уста има за един провалил се магьосник – промърмори той.

– Нищо не разбирате – промълви уморено магьосникът. – Толкова се плаша от вас, че гръбнакът ми е станал като желе, само че в момента ме мъчи свръхдоза ужас. Искам да кажа, че едва когато ми олекне, ще имам време да се боя от вас.

Невестулката посочи към горящия град:

– Минал си през всичко това?...

Магьосникът разтърка очи с разранена до кръв ръка.

– Бях там, когато започна. Виждаш ли го онзи там, зад мен?

Посочи към своя спътник, който едва сега се приближаваше към тях, защото уменията му в ездата включваха падане от седлото на всеки няколко секунди.

– И какво? – озадачи се Невестулката.

– Той го предизвика – лаконично обясни Ринсуинд.

Бравд и Невестулката се вгледаха в човека, който в момента подскачаше по пътя, пъхнал единия си крак в стремето.

– Подпалвач, а? – предположи накрая Бравд.

– Не е точно така – отрече магьосникът. – Да речем, че ако пълният и непоправим хаос е мълния, типове като него ще застанат на някое хълмче насред гръмотевична буря, облекли медна броня, и ще крещят: „Всички богове са мръсници!“. Имате ли нещо за ядене?

– Малко пилешко месо – отвърна Невестулката. – Даваме го срещу една твоя история.

– А как се казва? – попита Бравд, който имаше навика да поизостава в разговорите.

– Двуцветко.

– Двуцветко ли? Ама че смешно име!

– Представа си нямате за какво става въпрос – увери ги Ринсуинд, докато слизаше от коня. – Пилешко, значи?

– Възлюбичко – допълни Невестулката.

Магьосникът изохка.

– Тъкмо си припомних – щракна с пръсти Невестулката, – имаше един изключително мощен взрив преди... ами преди половин час...

– Избухна складът на митницата за масла – прекъсна го Ринсуинд и трепна при спомена за изгарящия дъжд.

Невестулката се обърна и се ухили подканящо на своя съратник, който изсумтя и му подаде монета от кесията си. Откъм пътя долетя писък. Ринсуинд не отмести поглед от пилето.

– Поне е ясно, че в ездата не го бива – отбеляза той.

После се вцепени, сякаш връхлетян от внезапно изскочил спомен, тихичко изпищя от ужас и хукна в мрака. Когато се върна, съществуването на име Двуцветко бе увиснало на рамото му. Оказа се дребно и кльощаво, облечено твърде чудато в нещо като бричове до коленете и риза с толкова крещящи и несъвместими багри, че дори в този сумрак придирчивият поглед на Невестулката се почувства обиден.

– Доколкото усещам, няма ступени кости – отбеляза Ринсуинд, който дишаше тежко.

Бравд намигна на Невестулката и отиде да разгледа отблизо силуета, който според тях трябваше да е товарно животно.

– Ще е по-благоразумно да забравиш – подхвърли магьосникът, без да откъсва очи от изпадналия в несвяст Двуцветко. – Повярвай ми. Закриля го могъща сила.

– Заклинание ли? – попита Невестулката, приклепнал до него.

– Не-е... Но си мисля, че е нещо като магия. Не онази обикновената. Тази може да превръща злато в мед, макар че си остава злато, прави хората богати, като унищожава богатството им, дава смелост на слабите да крачат безстрашно сред крадци, минава през най-яките порти и забърсва всичко и от най-пазените съкровищници. Още съм под нейна власт – волю-неволю вървя с този смахнат и внимавам да не го сполети зло. Тя е по-силна от теб, Бравд. Струва ми се, че е по-лукава дори и от теб, Невестулко.

– И как се нарича тази могъща магия?

Ринсуинд сви рамене.

– На нашия език името ѝ е *Отразен-звук-ка-то-от-подземни-духове*. Имате ли вино?

– Не е зле да знаеш, че не съм лишен от вещи-на в магиите – подхвана Невестулката. – Миналата година с помощта на ей този мой приятел отнех на печално известния с могъществото си върховен маг на Имитури жезъла, пояса с лунни камъни и живота, горе-долу в тази последователност. Хич не ме плаши този *Отразен-звук-ка-то-от-подземни-духове*, за който ни разправяш. Ти обаче събуди любопитството ми. Няма ли да ми разкажеш още нещо?

Бравд се взираше в силуета на пътя. Вече бе по-близо и се различаваше по-ясно в здрача преди загоряване. Колкото и да беше странно, приличаше на...

– Сандък с крака?! – ахна той.

– Ще ви обясня и за него – обеща Ринсуинд. – Но само ако имате вино.

Откъм равнината под тях долетяха грохот и свистене. Някой по-досетлив от останалите бе наредил да затворят огромните шлюзове на мястото, където Анкх излизаше от разделения на две град. Щом бе спряно нормалното ѝ оттичане, реката бе преляла и вече нахлуваше по опустошените от пожара улици. Скоро огненият континент се превърна в островчета, които се смаляваха с надигането на мрачните води. Над покрития с дим и пушеци град се издигна буйно облак пара и закри звездите. Невестулката си каза, че прилича на тъмен лишей или гъба.